

Universitat Autònoma
de Barcelona

2024/2025

Història de la Llengua Basca

Codi: 103376

Crèdits: 6

Tipus: OT Curs: 3 i 4 Semestre: 1

Titulació

2501801 Estudis de Català i Espanyol

2501902 Estudis d'Anglès i Català

2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques

2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol

2501913 Estudis d'Anglès i Francès

Professor/a de contacte

Nom: Jon Elordi Akordarrementeria

Correu electrònic: jon.elordi@uab.cat

Equip docent

Nom: Jon Elordi Akordarrementeria

Idiomes dels grups

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en català: Sí

Prerequisits

No fa falta cap coneixement previ d'euskara.

Objectius

Introducció a l'euskara basada en l'exposició de la seva història. També es pretenen abordar temes com les comparacions amb altres llengües, i l'estat actual dels estudis bascos. Per a això, utilitzarem un extens qüestionari, per avançar a través dels continguts de l'assignatura.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la situació sociolingüística basca actual.
2. Identificar les diferents etapes històriques de la llengua basca.
3. Identificar les principals teories que relacionen genèticament la llengua basca amb altres llengües.
4. Reconèixer els procediments bàsics de lingüística històrica i comparada.

Continguts

Tot i que a l'esquema següent els temes apareixen totalment separats, el tractament a les classes no en serà necessàriament cronològic ni aïllat, sinó plural i integrador.

1. CONTEXT

1.1 Context general

1.1.1. Geografia física i política

1.1.2. Població i demografia

1.1.3. Context econòmic

1.2. L'euskara entre les llengües del món

1.2.1. Conceptes bàsics de lingüística històrica i comparada

1.2.2. El bascoiberisme

1.2.3. Relació amb les llengües del Càucàs

1.2.4. Les macrofamílies lingüístiques

1.2.5. Estudis actuals

2. DESCRIPCIÓ EXTERNA

2.1 Evolució històrica

- 2.1.1. Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana
- 2.1.2. S. XVI, XVII: Renaixement
- 2.1.3. S. XVIII, XIX
- 2.1.4. 1876-1939: Eusko Pizkundea
- 2.1.5. Postguerra i situació actual
- 2.2. Euskara batua
  - 2.2.1. Fragmentació dialectal
  - 2.2.2. Necessitat d'un model unificat
- [Si tenim temps:]
- 3. BREU DESCRIPCIÓ DE L'ESTRUCTURA DE LA LLENGUA
  - 3.1 Fonologia
  - 3.2. Morfologia
    - 3.2.1. Sintagma nominal
    - 3.2.2. Declinació
    - 3.2.3. Sistema verbal
  - 3.1 Sintaxi
  - 3.2. Lèxic

Metodologia

- 1) Aprenentatge basat en explicacions i lectures
- 2) Exercicis pràctics
- 3) Sessions pràctiques de correcció i seguiment dels exercicis
- 4) Exercicis i problemes que s'han de resoldre autònomament
- 5) Preparació i redacció de ressenyes sobre obres de referència
- 6) Estudi personal
- 7) Presentació, seguiment i correcció d'exercicis i treballs.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe dins del calendari establert pel centre o per la titulació perquè l'alumnat ompli les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura o mòdul.

Activitats formatives

Títol	HORES	ECTS	RESULTATS D'APRENTATGE
Tipus: Dirigides			
Aprenentatge basat en explicacions i lectures. Exercicis pràctics.	44	1,76	1, 2, 3, 4
Tipus: Supervisades			
Sessions pràctiques de correcció i seguiment dels exercicis. Presentació, seguiment i correcció d'exercicis i treballs.	10	0,4	1, 2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Exercicis i problemes que s'han de resoldre autònomament. Preparació i redacció de ressenyes sobre obres de referència. Estudi personal.	96	3,84	1, 2, 3, 4

Avaluació

Forma d'avaluació continuada

No hi haurà examen final!

Utilitzarem un model d'avaluació contínua, que valorarà l'adquisició progressiva de coneixements, la feina diària i la participació:

* Al llarg del curs es realitzaran **dues proves parcials** que suposaran el 31 % del total de la nota global cada prova. Fer aquestes proves més tard de les dates establertes suposa que la seva puntuació no serà sobre 10, sinó sobre 8,5.

* Durant el curs s'haurà de **lliurar una ressenya tutoritzada**, basada en una lectura especialment escollida per reforçar els continguts de les classes, que suposarà el 31 % de la nota global. Lliurar el treball més tard de la data establerta suposa que no puntuarà sobre el 100 %, sinó sobre el 85 %. El llibre que utilitzarem com a base és *Historia de la lengua vasca*, de la qual cal ressenyar **unes parts** que el professor establirà a l'inici del curs.

* La resta (0,7 punts del global) estarà en relació, d'una banda, amb l'assistència a classe, la labor diària, la participació i l'actitud (0,4 punts); i per una altra, amb la participació en la tutoria de la ressenya (0,3 punts). No participar en aquesta tutoria suposa no obtenir el conjunt d'aquests 0,7 punts de la nota global. Si, eventualment, existeix la possibilitat d'organitzar conferències o una altra mena d'activitats complementàries a les classes, aquestes activitats també puntuen.

* Qualsevol pràctica inacceptable (lliurar treballs diferents als demanats, fer frauds d'identitat, redactar molt malament, copiar en els exàmens, etc. suposa el suspens absolut de l'assignatura).

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Es considerarà com a 'NO AVALUABLE' l'alumne que hagi realitzat menys de 2/3 parts de les activitats d'avaluació.

Per participar a la reavaluació, l'alumne ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total. Només tenen dret a la reavaluació els alumnes que, havent suspès, tinguin almenys una nota mitjana final de 3,5. Algunes tasques no es poden reavaluar (participació a classe, presentacions orals, exercicis fets a classe).

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	HORES	ECTS	RESULTATS D'APRENTATGE
Assistència i participació	7	44	1,76	1, 2, 3, 4
Prova parcial sobre els continguts teòrics de la matèria 1	31	2	0,08	1, 2, 3, 4
Prova parcial sobre els continguts teòrics de la matèria 2	31	2	0,08	1, 2, 3, 4
Ressenya sobre obres de referència	31	56	2,24	1, 2, 3, 4

Forma d'avaluació única

L'avaluació única suposa una única data d'avaluació, però no una única activitat d'avaluació.

L'avaluació única no suposa cap canvi respecte al model de docència de la classe.

Perquè no hi hagi greuges comparatius entre els dos models d'avaluació, l'avaluació única inclourà tots els continguts de l'avaluació continuada: no serà una versió simplificada de l'assignatura.

Constarà de les següents tasques:

1. Exercici individual de preguntes breus (30%).
2. Exercici individual de preguntes que cal desenvolupar(30%).
3. Lliurar la ressenya escrita, i fer una exposició i una defensa orals (40%): una ressenya basada en **unes parts** que el professor establirà a l'inici del curs del llibre *Historia de la lengua vasca*; després caldrà presentar-lo oralment i fer-ne una defensa davant del professor, que anirà plantejant preguntes.

* Qualsevol pràctica inacceptable (fer frauds d'identitat en els treballs, redactar molt malament, copiar en els exàmens, etc. suposa el suspens absolut de l'assignatura).

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Es considerarà com a 'NO AVALUABLE' l'alumne que hagi realitzat menys de 2/3 parts de les activitats d'avaluació.

Per participar a la reavaluació, l'alumne ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total. Només tenen dret a la reavaluació els alumnes que, havent suspès, tinguin almenys una nota mitjana final de 3,5.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Els estudiants poden **acollir-se a l'Avaluació Única a través d'un formulari** de la UAB durant unes dates específiques: del 25 de setembre al 16 d'octubre de 2024.

Bibliografia

- Agirreazkuenaga, J., 1995, *Nosotros Los Vascos. Gran Atlas Histórico de Euskal Herria*, Lur, Bilbo.
- Azurmendi, J., 1995, *Los Españoles y los euskaldunes*, HIRU, Hondarribia. [Hum. 1ª pl. 323.17(466) Azu]
- Echenique, Mª. T., 1987, *Historia lingüística vasco-románica*, [2ª ed. revisada]. Colección Filológica, Paraninfo, Madrid. [Hum. 2ª pl. 809.169(091) Ech; Hum. 2ª pl. D 809/105]
- Erize Etxegarai, X., 1999, *Vascohablantes y castellanohablantes en la historia del euskera en Navarra*, Nafarroako Gobernua, Iruñea. [Hum. 2ª pl. 809.169 Eri]
- Etxegeoi, J. C., "Xamar", 2008, *Vascos. Su lengua a través de la historia*, Pamiela, Iruñea
- Etxegeoi, J. C., "Xamar", 2013, *Euskara jendea: Gure hizkuntzaren historia, gure historiaren hizkuntza*, [Documental de 6 DVDs subtítulats en castellà, francès, català, galaicoportuguès, anglès, japonès, gal·lès i euskara], Ibaizabal-Mendebalde i Zenbat Gara
- Euskaltzaindia, 1977, *El libro blanco del euskara*, Euskaltzaindia, Bilbo. [Hum. 2ª pl. 809.169 Lib; Hum. 2ª pl. D 809/148]
- Eusko Jaurlaritz, 1983, *La lucha del euskara. Una encuesta básica: conocimiento, uso, actitudes*, Gasteiz. [Hum. 2ª pl. 809.169 Luc]
- Eusko Jaurlaritz, 1989, *Soziolingüistikazko mapa (1986)* [MS-I - EAE], Eusko Jaurlaritz, Gasteiz
- Eusko Jaurlaritz, 1995, *La continuidad del euskara I (1991)* [IS-I - EH], Gasteiz. [Hum. Dipòsit KL/07564; Hum.- Dipòsit KL/22552]
- Eusko Jaurlaritz, 1997-1999, *II. soziolingüistikazko mapa / II mapa sociolingüístico (1991, 1996)* [MS-II - EAE], Eusko Jaurlaritz, Gasteiz. (3 vv.) [Hum. 2ª pl. 809.169:30 Soz]
- Eusko Jaurlaritz, Nafarroako Gobernua, Euskal Kultur Erakundea, 1997-1999, *La continuidad del euskara II; Encuesta sociolingüística de Euskal Herria 1996* [IS-II - EH], Gasteiz (4 vv)
- Eusko Jaurlaritz, 2003, *La continuidad del euskara III (2001)* [IS-III - EH], Gasteiz (4 vv)
- Eusko Jaurlaritz, 2005, *III. Mapa Soziolingüistikoa / III mapa sociolingüístico (2001)* [MS-III - EAE]
- Eusko Jaurlaritz, 2008, *IV. Inkesta Soziolingüistikoa / IV encuesta sociolingüística (2006)* [IS-IV - EH]
- Eusko Jaurlaritz, 2009, *IV. Mapa Soziolingüistikoa / IV mapa sociolingüístico (2006)* [MS-IV - EAE]
- Eusko Jaurlaritz, EEP, 2013, *V. Inkesta Soziolingüistikoa / V encuesta sociolingüística (2011)* [IS-V - EH]
- Eusko Jaurlaritz, 2014, *V. Mapa Soziolingüistikoa / V mapa sociolingüístico (2011)* [MS-V - EAE]
- Eusko Jaurlaritz, Nafarroako Gobernua, Euskararen Erakunde Publikoa, 2017, *VI. Inkesta Soziolingüistikoa / VI encuesta sociolingüística (2016)* [IS-VI - EH]
- Fernández, B., & Pineda, A., 2016, *Basc per a catalanoparlants*, Voliana edicions, Argentina.
- Fontes Linguae Vasconum (FLV)*, 2023, n. 136. [<https://revistas.navarra.es/index.php/FLV/issue/view/219>]
- Gallastegi Aranzabal, C., 2017, *Euskera y régimen foral*, IVAP. Oñati
- Gorrochategui, J., 1984, *Estudio sobre la onomástica indígena de Aquitania*, UPV-EHU [Hum. 2ª pl. 801.311(364) Gor; Hum. Dipòsit AJ/871; Hum. Dipòsit C 118/20]
- Gorrochategui, J., I. Igartua, J. A. Lakarra (eds.), 2018, *Historia de la lengua vasca*, Eusko Jaurlaritz.
- Goyhenetche, M., 1999, *Historia General del País Vasco*, Tomo I, Txartalo, Donostia.
- Goyhenetche, M., 2000, *Historia General del País Vasco*, Tomo II, Txartalo, Donostia.
- Intxausti, J., 1992, *Euskara. La lengua de los vascos*, Eusko Jaurlaritz.
- Jimeno Jurío, J. M., 1997, *Navarra. Historia del Euskera*, Txalaparta, Tafalla. [Hum. 2ª pl. 809.169(091) Jim]
- Jimeno Jurío, J. M., 1999, *Navarra, Gipuzkoa y el euskera siglo XVIII*, Pamiela, Villaba-Atarrabia. [Hum. 2ª pl. 809.169-087 Jim]
- Melchor, V., & Branchadell, A., 2002, *El catalán: Una lengua de Europa para compartir*, UAB.
- Mitxelena, K., 1977a, *La Lengua vasca*, Leopoldo Zugaza, Durango. [Hum. 2ª pl. D 809/3]
- _____, 1977b, *Fonética histórica vasca*, FHV, anejos de ASJU, Donostia
- _____, 1988, *Sobre historia de la lengua vasca*, SHLV (2 vv.), anejos de ASJU, nº 10. Donostia.
- Moreno Cabrera, J. C., 2000, *La dignidad e igualdad de las lenguas*, Alianza Editorial, Madrid. [Hum. 2ª pl. 800:8 Mor]
- _____, 2008, *El nacionalismo lingüístico*, Península, Barcelona. [Comunic. 3ª pl. 800:32 Mor]
- Núñez Astrain, L., 2003, *El euskera arcaico*, Txalaparta, Tafalla.
- Schendl, H., 2001, *Historical linguistics*, Oxford University Press.
- Spolsky, B., 1998, *Sociolinguistics*, Oxford University Press.
- Torrealdai, J. M., 1997, *Euskal kultura gaur: liburuaren mundua*, Jakin, Oñati.
- _____, 2018, *Asedio al euskera. Más allá del libro negro*, Txertoa, Donostia.
- Tovar, A., 1980, *Mitología e ideología sobre la lengua vasca*, Alianza Editorial, Madrid.
- Trask, R. L., 1996, *The history of Basque*. London, Routledge. [Hum. 2ª pl. 809.169(091) Tra]
- Urquizu, P., *Gramática de la lengua vasca*, Cuadernos de la UNED 155. [Hum. Dipòsit KL/15591]
- Zabaleta, P., 1997, *Nafarroako mapa soziolingüistikoa, 1991: biztanleria euskaldunaren dinamika eta bilakaera / Mapa sociolingüístico de Navarra, 1991: dinámica y evolución de la población vascofona*, Nafarroako Gobernua, Iruñea.
- Zuazo, K., 2010, *El euskera y sus dialectos*, Alberdania, Irun.
- Zubiri, I., 1994, *Gramática didáctica del euskera*, [ed. revisada y aumentada], Didaktiker, Bilbo.

Diccionaris:

<http://www.hiztegia.net/>

Recursos en xarxa:

<http://www.sociolingüística.eus/>

http://www.euskara.euskadi.es/r59-738/es/contenidos/informacion/argitalpenak/es_6092/ikuspegi_sozio_linguis.html

<https://www.garabide.eus/>
<https://www.gaindegia.eus/eu>

Programari

Microsoft Office
Open Office
Acrobat
Audacity